



Національний  
банк України

## Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань\*

II квартал 2024 року



\*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у II кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну та подорожчання сировини, матеріалів та енергоносіїв, респонденти очікують збільшення виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується повільніше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 46.2% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – 41.7%) (графік 1). У цілому по Україні очікується помірне зменшення обсягів виробництва – «мінус» 0.3%;
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 100.0% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у I кварталі 2024 року – 38.5%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют, воєнні дії та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 100.0% респондентів (у I кварталі 2024 року – 92.3%). У цілому по Україні – 84.9%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 23.1%) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств – «мінус» 0.3%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 27.3% (у попередньому кварталі 38.5%). Водночас респонденти очікують, що **обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку збільшаться:** баланс відповідей – 50.0% (у попередньому кварталі 0.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- **зменшення обсягу інвестиційних видатків** на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у I кварталі 2024 року – «мінус» 10.0%). Водночас респонденти очікують, що **обсяг інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар збільшиться:** баланс відповідей – 33.3% (у I кварталі 2024 року – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно (таблиця);
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (як у попередньому кварталі) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 10.7%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва:** баланси відповідей – по 84.6% (у I кварталі 2024 року – 92.3% та 84.6% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – по 76.9% (у попередньому кварталі – 76.9% та 61.5% відповідно) (графіки 4, 6).

**Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств області нарощувати виробництво,** респонденти зазначили воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину та матеріали, а також на енергоносії (вплив чинника посилюється) (графік 5).

За оцінками керівників, **потреба підприємств області в позикових коштах** найближчим часом **значно зросте** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (46.2%), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складну процедуру оформлення документів (вплив чинника значно посилюється) (графік 9).

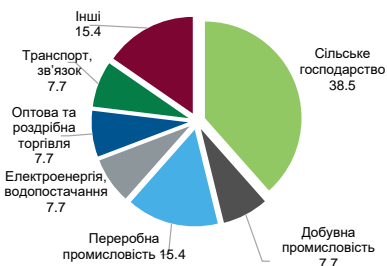
Усі респонденти зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.0%).

**Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):**

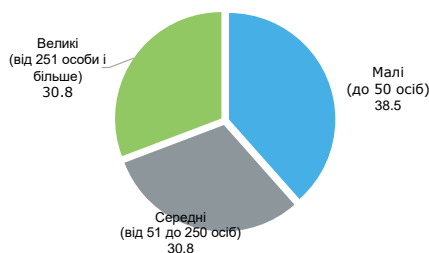
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (як у попередньому кварталі). У цілому по Україні – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у I кварталі 2024 року – 0.0%);
- **підприємствам області потрібно залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – 25.0%).

Паспорт вибірки<sup>1,2</sup>

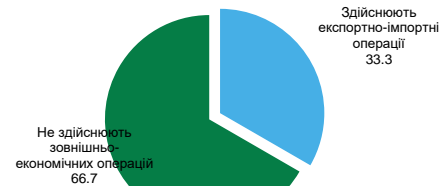
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %



Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

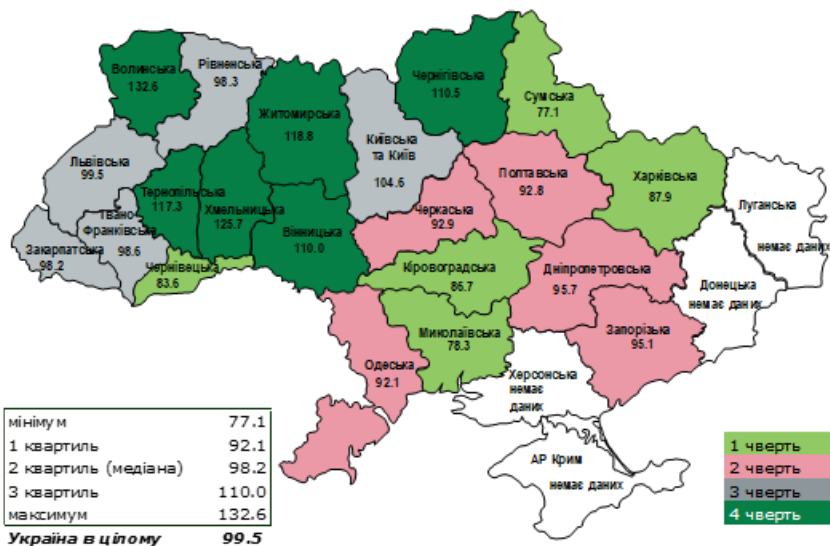


Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %



- період проведення – 30 квітня – 24 травня 2024 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями<sup>3</sup>, %



\*квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;  
 \*\*медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

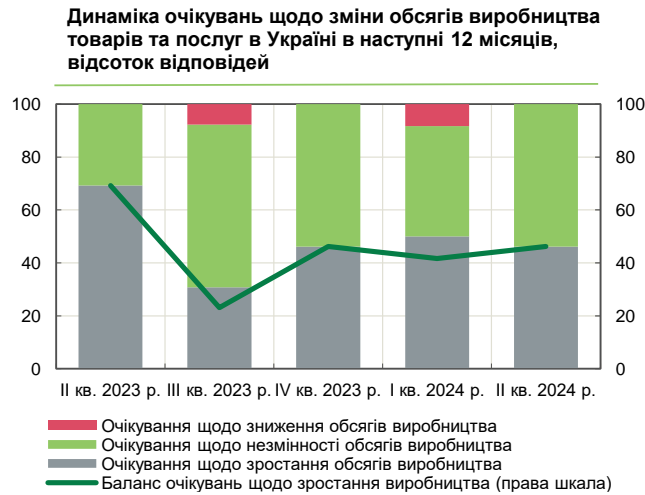
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	23.1	30.8	25.0	23.1	7.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.5	38.5	45.5	38.5	27.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	11.1	-15.4	-10.0	-8.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-27.3	11.1	0.0	0.0	33.3
кількості працівників	-7.7	-15.4	-7.7	-7.7	-7.7

<sup>1</sup> Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

<sup>2</sup> В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

<sup>3</sup> Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

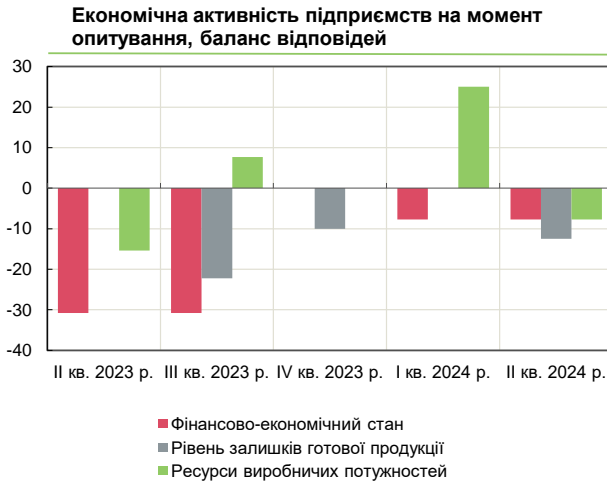
Графік 1



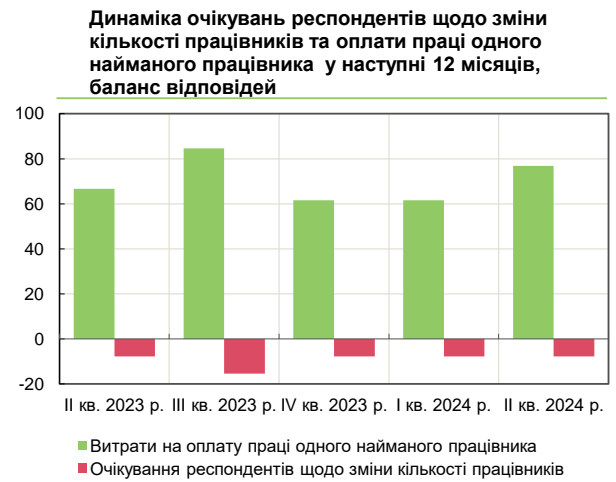
Графік 2



Графік 3



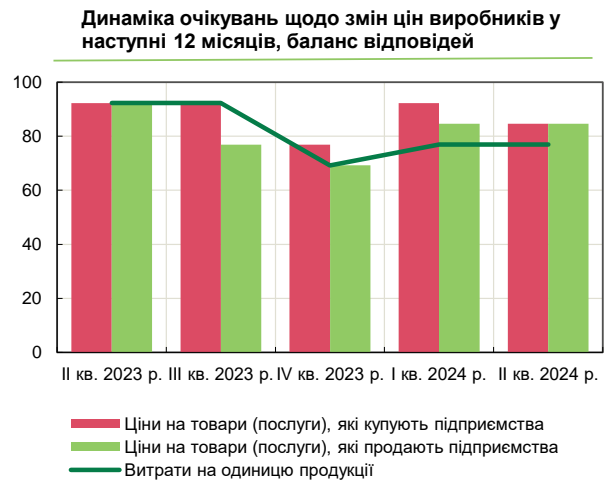
Графік 4



Графік 5



Графік 6





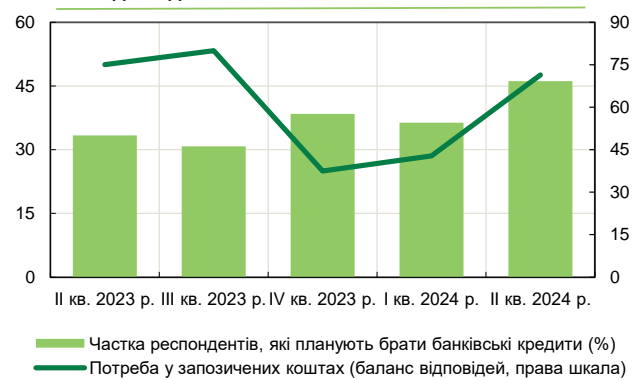
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей



Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей



Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

